Maa- ja metsätalousvaliokunta 10.9.2019

Yhteisen maatalouspolitiikan uudistamista koskevat ehdotukset - U-jatkokirjelmä U 5/2019 vp

Sisältö

- Taustaa
- Uudistuksen sisällön pääkohdat
- Asetusehdotusten esittely
- Ahvenanmaan maakunta

Taustaa

Taustaa

- Komissio julkaisi 1.6.2018 lainsäädäntöehdotuksensa EU:n uudeksi yhteiseksi maatalouspolitiikaksi (YMP). Komission ehdotus sisältää kolme asetusehdotusta, jotka ovat
  - asetus YMP:n strategisista suunnitelmista (YMP:n strategiasuunnitelma-asetus)
  - asetus YMP:n rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta (horisontaaliasetus)
  - asetus yhteisestä markkinajärjestelystä (markkinajärjestelyasetus)

- U-kirjelmässä (U 73/2018 vp, annettu 9.8.2018) käsitellään näiden asetusehdotuksen sisältöä ja vaikutuksia

Yleistä U-jatkokirjeestä

- Sekä Itävalta että Romania ovat tehneet asetusehdotuksiin useita muutosehdotuksia.
- U-jatkokirjeessä kuvataan
  - Suomen kannat muutosehdotuksiin
  - keskeisimmät Euroopan Parlamentin muutosehdotukset
  - miten yhteisen maatalouspolitiikan uudistamista koskevien asetusehdotusten käsittelyssä on edetty U-kirjelmän antamisen jälkeen.

YMP:n uudistuksen käsittely EU:ssa

- Kaikkia YMP:n asetusehdotuksia on käsitelty yksityiskohtaisemmin neuvoston työryhmissä.
- Asetusehdotuksia on käsitelty maatalouden erityiskomiteassa lähes viikoittain ja maatalous- ja kalastusneuvostossa kuukausittain.
- Euroopan parlamentin AGRI-valiokunta antanut mietinnön keväällä 2019. Asiaa ei ole käsitelty täysistunnossa.

Suomen EU-puheenjohtajakauden vaikutus

- Suomi jatkaa asetusehdotusten käsittelyä omalla puheenjohtajakaudellaan 1.7.2019 – 31.12.2019. Tavoitteena on edetä mahdollisimman pitkälle reunaehtojen puitteissa (MFF ja EP).
- Suomi vie puheenjohtajakaudellaan YMP:n uudistusta eteenpäin puolueettomana välittäjänä toimien ja kompromisseja hakien. Tämä tarkoittaa tasapuolista suhtautumista kaikkiin jäsenvaltioihin.
- Toimiessaan puheenjohtajana Suomi esittää yhteisiä ratkaisuja eikä aja ensisijaisesti kansallisia näkemyksiä.

Uudistuksen sisällön pääkohdat komission ehdotuksessa

Komission valmistelemat 9 tavoitetta YMP-uudistukselle

YMP–uudistuksen sisältö

- YMP:lle uusi arkkitehtuuri:
  - EU-tasolla päätettäisiin vain isot EU-tason tavoitteet ja yhteinen viitekehys politiikalle sekä tietyt EU-minimivaatimukset.
  - Jäsenmaalle enemmän valtaa päättää sen alueella sovellettavan tukikokonaisuuden sisällöstä, valvonnasta ja seurannasta.
  - Jäsenmaakohtainen strateginen suunnitelma (kattaa molempien pilareiden toimenpiteet), jonka komissio hyväksyy. Suunnitelma sisältäisi maakohtaiset tavoitteet ja saavutettavat tulokset sekä toimenpiteet tuloksiin pääsemiseksi.
  - Komissio seuraa jäsenmaiden tavoitteiden ja tulosten saavuttamista mm. indikaattoreiden avulla, jäsenmaat taas seuraavat viljelijöitään. Nykyistä vähemmän komission tarkastuksia tilatasolla.
- Toimeenpanossa fokus säännösten seurannasta tulosten saavuttamiseen.

YMP-toimenpiteet (1/2)

- Nykyisiä YMP:n toimenpiteitä voisi uudessa mallissa jatkaa. Esim:
  - Tuotantosidonnaiset tuet
  - Perustuki
  - Nuorten viljelijöiden lisätuki
  - Ympäristö- ja ilmastokorvaukset
  - Eläinten hyvinvointikorvaukset
  - Luomukorvaukset
  - Investoinnit
  - Nuorten viljelijöiden aloitustuet ja yritystoiminnan käynnistäminen
  - Osaamisen kehittäminen (neuvonta, koulutus, yhteistyö)
- Uutta pakollinen panostus riskienhallintaan.
- Pakollinen tukikatto (alkaen 60 000 eurosta suoria tukia, maksimi 100 000 euroa) ja pakollinen uudelleenjakotuki isoilta pienille tiloille.

YMP-toimenpiteet 2/2

- Ympäristö- ja ilmastonäkökulmaa vahvistettaisiin
  - Jäsenmaille pakollinen I pilarin ekojärjestelmä (viljelijälle vapaaehtoinen osallistua)
  - Ehdollisuuden järjestelmä korvaisi nykyiset täydentävät ehdot ja viherryttämistuen. Siihen kuuluisi nykyistä enemmän ilmasto- ja ympäristövaatimuksia, kuten turvemaiden asianmukainen suojelu, viljelykierto, paljaan maan kielto herkkinä aikoina ja ravinnetyökalu
  - 40 % YMP-rahoituksen kokonaisuudesta pitäisi olla ilmastosidonnaista ja 30 % II pilarin määrärahoista ympäristö- ja ilmastosidonnaista

- Vientitukia koskevat säännökset poistettaisiin markkinajärjestelyasetuksesta.

YMP-uudistus

- Toimeenpanomallin muutoksen seurauksena kansallinen säädöstarve kasvaa – lisää vastuuta jäsenmaalle.
- Politiikan toimeenpanomallin muuttaminen ei tarkoita maatalouspolitiikan kansallistamista vaan vastuunjaon muuttamista.
- Yhteiset politiikan tavoitteet, yhteiset velvoitteet sekä yhteinen rahoitus säilyvät. Tuloksia seurattaisiin yhteisen viitekehyksen ja raportointijärjestelmän avulla.

Asetusehdotusten esittely – U-jatkokirje

* Keskeiset avoimet kohdat merkitty **lihavoinnilla**.

YMP:n strategiasuunnitelma-asetus (1/5)

- Määritelmät (mm. maatalousmaa (ml. **pysyvä nurmi**), **suorien tukien tukikelpoinen hehtaari, tosiasiallinen viljelijä,** nuori viljelijä)
- Maatalouden ja maaseudun kehittämisen tavoitteet
- Ehdollisuus, joka korvaa nykyiset täydentävät ehdot ja viherryttämistuen
  - **Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset**
  - Lakisääteiset hoitovaatimukset
  - **Mahdolliset pienten tilojen poikkeukset**
- Maatilojen neuvontapalvelut

YMP:n strategiasuunnitelma-asetus (2/5)

- EU:n kokonaan rahoittamat suorat tuet
  - Kaikkia suoria tukia koskeva ehto
    - **Suorien tukien tukikatto (MFF: jäsenmaille pakollinen vai vapaaehtoinen, rajat)**
  - Tuotannosta irrotetut suorat tuet:
    - Kestävyysperusteinen perustulotuki (ml. pienten tilojen tuki)
    - Kestävyysperusteinen täydentävä uudelleenjakotuki
    - Nuorten viljelijöiden täydentävä tulotuki
    - **Ilmasto- ja ympäristöjärjestelmät eli ns. ekojärjestelmä (jäsenmaille pakollinen vai vapaaehtoinen)**
  - Tuotantoon sidotut suorat tuet:
    - Tuotantosidonnainen tulotuki ja puuvillan lajikohtainen tuki

YMP:n strategiasuunnitelma-asetus (3/5)

- Nykyiset sektoritoimet säilyvät lähes ennallaan
  - Hedelmä- ja vihannessektori, mehiläistalous, humala, viini ja oliivit
  - Suomessa pakollinen hevi-sektorille ja mehiläistaloudessa
  - **Ympäristö- ja ilmastotoimenpiteiden osuus?**
- Uutena elementtinä sektorikohtainen tuki myös useimmille aloille
  - Jäsenvaltion päätös
  - Rahoitus suorista tuista
  - Toteuttajana tuottajaorganisaatio, tai muu yhteistyömuoto

YMP:n strategiasuunnitelma-asetus (4/5)

- Maaseudun kehittämisessä monipuolinen toimenpidevalikoima edelleen käytettävissä
  - Ympäristö- ja ilmastositoumusten sekä eläinten hyvinvointisitoumusten **selkeyttäminen**
  - **Investointituen enimmäismäärä 75 %** ja lisäksi 100 % erityistapauksissa; erityistapausten määrää lisätty verrattuna komission alkuperäiseen esitykseen
  - Maatalouden ulkopuolisen yritystoiminnan käynnistämisen tukeminen, laajakaistainvestoinnit ja uusiutuvan energian investoinnit olisivat mahdollisia **myös ilman kytkentää paikallisiin kehittämisstrategioihin**
  - **Riskienhallintavälineiden** toimeenpanon tulisi olla jäsenvaltiolle vapaaehtoinen
- Esitetty huomattavasti alempaa määrärahatasoa maaseudun kehittämiseen nykykauteen verrattuna → Tavoitellaan edelleen lisärahoitusta

YMP:n strategiasuunnitelma-asetus (5/5)

- Rahoitus
  - Varojen **kohdentaminen** ja siirtomahdollisuudet pilarien ja **toimenpiteiden** välillä
  - Maaseuturahaston EU:n rahoitusosuus voi vaihdella välillä 20 – 43 %, kullakin jäsenmaalla vain yksi prosentti
  - Ilmastomenojen seuranta
- Strategiasuunnitelman laatiminen
  - Laatimisen periaatteet
  - Sisältö
  - **Muutosmahdollisuudet**
  - **Suunnitelman hyväksyminen**
- **Tulostavoitteiden asettaminen ja seuranta**
- Hallinto ja tietojärjestelmät
- **Valtuudet antaa delegoituja säädöksiä**

Horisontaaliasetus (1/2)

- Yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) mukaisten menojen rahoitus
  - **Maatalousalan kriisivaraus, rahoituskurin 2000 euron alaraja, ennakkorahoituksen määrä → MFF**
  - Tukien maksuaikataulut, ennakkoprosenttien määrät
- Hallinto- ja valvontajärjestelmät, jotka jäsenvaltioiden on perustettava;
  - Maksajavirastosta toimitettavan tuloksellisuuskertomuksen **aikataulu (15.2.)**
  - Unionin perusvaatimukset valvonnasta ja seuraamuksista
  - Yhdennetyn hallinto- ja valvontajärjestelmän vaatimukset (mm. pakollinen **pinta-alamonitorointi, kolmen laadunvarmistusvelvoitteen aikataulut**)
  - **Ehdollisuuden valvonta- ja seuraamussäännökset (ml. mahdolliset pienten tilojen poikkeukset)**

Horisontaaliasetus (2/2)

- Tilien tarkastamisen ja hyväksymisen, tuloksellisuuden tarkastamisen ja hyväksymisen sekä sääntöjenmukaisuuden tarkastamisen menettelyt
  - **Maksujen vähennykset ja pidätykset, toimintasuunnitelmat** tavoitteiden saavuttamiseksi
  - **Hallintojärjestelmän vakavat puutteet**
  - **Yhdennetty tarkastusmalli, komission tarkastusoikeus, rahoitusoikaisut**

Markkinajärjestelyasetus (1/2)

- Jäsenmaiden enemmistö kannattaa komission asetusehdotusta eivätkä näe tarpeellisena laajempaa uudistusta
- Keskeisimmät muutosehdotukset koskevat viinejä:
  - jatkossakaan nyt kiellettyjen rypälelajikkeiden viljelyä ei sallittaisi
  - viinille uusina pakollisina merkintöinä ravintoarvomerkintä ja ainesosaluettelo, energiamerkintä etikettiin
  - mahdollisuus valmistaa viinistä vähäalkoholisia ja alkoholittomia viinejä

Markkinajärjestelyasetus (2/2)

- Suomelle tärkein erityiskysymys on mahdollistaa Etelä-Suomen kansallisen tuen maksamisen vuoteen 2027 saakka
- Etelä-Suomen kansallisen tuen maksamisen perusteena olisi artikla 214a, joka on myös voimassa olevassa markkinajärjestelyasetuksessa. Artikla sisältyy viimeiseen asetuksen muutosehdotukseen. Artikla sisältyy myös edellisen Euroopan parlamentin maatalousvaliokunnan mietintöön.
- EP:lta tullee myös ehdotuksia intervention laajentamisesta, tuotannon säätelystä ja kaupan pitämisen vaatimuksista

Ahvenanmaan maakunta

Ahvenanmaan maakunta

- U-jatkokirjeessä esitetään Ahvenanmaan maakunnan hallituksen kannanotot YMP-valmisteluun sekä selostetaan lainsäädäntövallan jakautumista valtakunnan ja maakunnan välillä
- Ahvenanmaan itsehallintolain kannalta keskeisiä kysymyksiä strategiasuunnitelma-asetuksessa ovat mm. **yhden** strategiasuunnitelman vaatimus per jäsenmaa, hallintoviranomaisen toimivalta ja tehtävät, strategiasuunnitelman politiikkatavoitteiden seuranta sekä yhden osarahoitusprosentin vaatimus
- Ahvenanmaan maakuntaa koskevia kysymyksiä selvitetään yhteistyössä oikeusministeriön, maa- ja metsätalousministeriön ja Ahvenanmaan maakunnan hallituksen kanssa

Kiitos!